

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De eodem affectu paterno erga subditos, præsrtim agrotantes. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

his atque huiusmodi offensis esse me facer debitorum, simul me vestrum credere debitorum. Nam pullos quos fouet saepe in angustiis, sed non toto pedis pondere calcas & mater, nec ideo desit esse mater. Dimittite ut dimittatur vobis, Dimittite amanti vos, debita difficultatis, qui nec contra inimicos debita crudelitatis tenere debetis. Ad summum, omnes vos obsecro, commendare Domino curam pro vobis meam. Atque haec verba S. Augustinus publicè in concione ad suum populum proferre non erubuit.

Eum adhuc quadam ex parte superauit P. Sebastianus Romæus à S. Ignatio Rector Collegij Romani (quod ei usque ad mortem S. Patris regendum commiserat) constitutus, qui morti proximus, inter tria, pro quibus publicè, audientibus aliis, Deo egit gratias, vnum fuit: quod etiam dum esset Superior, nunquam iussit cubitum, non placato eo, quem sciret sibi, etiam nullà se datà iusta causa, esse offensum.

CAPVT OCTAVVM.

De eodem affectu paterno erga subditos, praesertim egrotantes.

69. **D**ecimoquind. Hoc quoque vehementer excitat filialem erga Superiores affectum, & ad sincerè ei aperienda omnia, si sciat Superiorem nunquam de suis defectibus quicquam coram aliis locutum, quin potius vel laudantem, vel excusantem res suas: ut è contrario, occluditur sinceritati aditus, dum scit Superiorem coram aliis vel res suas irrisisse, vel improbasse, vel malè interpretatum esse, aut suspitione de rebus suis sinistra laborare, vel laborasse. Quemadmodum enim suspicio de altero, impedit charitatem erga alterum, ut ait S. Bernardus, & est amicitiae venenum, ut inquit S. Augustinus, lib. de amicitia c. 4. & charitatem lacerat, ut scribit S. Bonaventura, in stim. amor. c. 10. ira cognita alterius de nobis suspicio, etiam in nobis beneuolentiam impedit, & facit, ne fidamus suspitionibus laboranti, & non tantum non credamus nos ipsi, eo modo, quo Christus Dominus non credebatur se Iudæis, de eo malè persuasis; sed ut nostra omnia illi occulta esse optemus, quò eius sinistrae interpretationes effugiamus: quod multò magis accidit, si eius suspiciones ac iudicia nobis contraria, etiam patefacta verbis ab illo, coram aliis, resciamus. Quod facillimè & sapissimè rescitur, in hoc humanae linguae pruritu, & facilitate ad reuelanda etiam aliorum secreta. Ideo S. P. N. Ignatius de domesticorum erratis, mirum seruabat silentium, neque si quid admissum esset, ab aliquo minus decenter, cuiquam aperiebat, nisi fortè, ut emendaret: & tunc quidem tam modè ac mansuetè tam existimationi illius, qui peccauerat, amice, ut si vnus testis satis esset ad remedium, duos non

adhiberet, nudamq; culpam poneret ante oculos, nullà adhibita contentione, aut reprehensione verborum. Audi ego, inquit Ribadeneyra) ex ipsomet Patre, Confessarium aliquando à se questum, ut vnàm tantum culpam confiteretur, ea erat, quòd erratum cuiusdam, tribus Patribus aperisset, cum duo ad remedium adhibendum sufficerent: & tamen is erat, qui deliquerat, ut vno illo errato diuulgato, nihil eius existimatio apud tertium illum Patrem laderetur. Et ita loquebatur de omnibus, ut singuli bonam de ipsi opinionem illum habere intelligerent, seq; illi cordis esse. Non mirum ergo, quòd ei omnes sincerissimè se, & omnia sua, tanquam Deo ipsi, nota esse cuperent & aperirent.

71. **D**ecimosextid. Hoc quoque patrum Superioris affectum ostendit, & beneuolentiam ac sinceritatem subditi conciliat, si non iniungat iniurias, & iustas ob causas repugnantibus, ardua munia, seu occupationes: sed morem sequatur S. P. N. Ignatij, qui, cum maximè cuperet, ut sui in-
 Rib. l. 5. cap. 7. differentes essent, & in his rebus, quae ad obedientiam pertinent, neutram in partem mouerentur, explorabat tamen diligenter, acuteq; perspiciebat, quo quemque natura duceret: quam in partem cuiusque propenderet, animus, & ad illius se honesta cupienti, inclinationem accommodabat: cum id intelligeret laboriosum esse, quod naturà sit repugnante, neque violentum quicquam esse diuturnum. Itaque in eo sapientie illius splendore erat maximus, quòd maximè disjuncta tam artificiose coniungeret: & indifferentià cum propensione cuiusque copularet. Quod antea sic praescriperat S. Basilii: illud obseruare Artistes debet, ne imponendis grauioribus, quam quibus sustinendis pares Fratrum corporis vires sint imperatis, eos, qui ea ferre non possint, ad abiciendam obedientiam, per contradictionem instiget: sed perinde, ut verus, ac legitimus Pater, aequè in cunctis beneuolus, vires corporis cuiusque considerare, atque ita munera singulis imponere, ac distribuere sortitò debet. Hoc ipsum sic suadet S. Gregorius Nazianzenus: Profectus non per vim coërcet, sed suasionem alliciat: nam quod necessitate extorquetur, praeter quam quòd tyrannicum est, & improbandum, ne firmum quidem, ac stabile est. Quicquid enim violenter cogitur, non secus, ac planta per vim manibus inflexa atque distracta, simul ut missum factum est, rursus ad se redire consuevit.

72. **D**ecimosextid. Infirmorum quoque curas, summo perè subditorum erga Superiores parit amorem, ac sincerum candorem, uti neglectus eorum, ac immisericordia, auerit animos. S. Teresa: quadam vice dixit Dominus, se peculiariter velle, ut habeatur cura infirmorum, illa enim Pralata, quae non prouidebat infirmis necessaria, & alia pro earum solatio, erat similis amicis Iob, quando quidem dum sua Maestas mitebat illis afflictiones pro bono animarum earum, Pralata exponebat periculo illarum patientiam: non prouidendo nimirum infirmis, id, quod & necessitas & solatium illarum exigebat.

Præluxit exemplo S. N. Fundator. Nam, ut scribit

f. 5. de Acsumpt. & f. 44. Paruo & in 8. p. n. et. s. sextum.

Ioan. 2. 24.

70. Rib. l. 5. cap. 6.

71. Rib. l. 5. cap. 7.

Confl. mon. c. 31.

orig. i.

72. c. 40. vii.

scribit oculatus testis Ribadeneyra, & Ludouicus Confalauus in Diario, Cùm aliquem è Scholasticis Collegij Romani in morbum incidisse audiret, totum quodammodo præ metu contremiscebatur: & iubebat fratrem, ut quis in morbum incidisset, ad se referretur; & quidem non per alium nuntium, sed per ipsum Rectorem Romani Collegij. Obsonatorem verò Domus bis quædam sibi renuntiare, num. Praefecto infirmorum emisset, quæ ad ipsorum ipse usum postulasset. Quod si pecunia ad sumptus non suppetere, stanneas lanceas, vel quadras perpaucas, quæ in domesticâ suppellectili fortè reperiebantur, vendi primum, deinde lectorum stragula distrabi iubebat. Eorum causa domum, & quidem elegantissimo opere non rudiorè, quàm soleant esse Carminum in vineis Romanis ades, in vineâ propè Templum S. Balvine edificandam curauit in quâ, qui literarum studiis inuigilarent, interdum laxarent animum, & aliquid de summa illâ studendi meditandiq; contentione remitterent, nec facile morbos contraherent. Sed cùm inopia pecunie obstaret, nonnulliq; id dicerent, vincti quidem tum tempus esse, erat enim tunc summa Roma caritas annonæ, ut ipsi quoque Cardinales numerum familia cogerebant minuire) non laboriosè adificandi, nunquam de sententia deduci Ignatius paratè plures sibi ducens, quàm omnes defensores, cuius sui Fratris salutem. Et cùm ipse grauissimè langueret, & ad illum subleuandum, Patrum, qui Romæ tum quidem erant præcibus, temporarium Vicarium admittere cogere, omnibus, quæ domesticus Minister ad se referri ex præscriptâ officij sui Regulâ deberet, in Vicarium relictâ, illa tantum recepit, quæ ad curam salutem, eorum, qui agrâ essent valetudine, pertinerent. Hæc enim ad se tunc quoque referri volebat. Cùm de nocte sanguis mihi ex brachia esset missus, custodesset, qui excubitas egerent, Ignatius apposuisset (erat tunc Ribadeneyra 15, citreter annos natus) & reliquit quædam se dedissent, ad multam noctem reliquis dormientibus, bonus sollicitusq; Pater vigilabat. Bis, terue misit, qui brachium exploraret, circumligatum ne esset commode, ne fortè solutâ venâ sanguis efflueret. Ita boni Patres sunt de bonis filiis solliciti: & qui tales sunt, experiuntur quoque in filiis eum amorem, & sinceritatem, quam tanta prouidentia parentum, & cura suorum, etiam ab ingratis, & dyfcolis extorquere solet. Hæc ratione S. Anselmus, cùm ante collatum Cantuariensem Archiepiscopatum, Prioris, in suo Monasterio, munus obiret, vt scribitur l. 1. c. 17. vitæ eius subditorum sibi animos deuinxit, & ad manifestationem suæ conscientia perduxit. Vnicuique enim infirmo, sicut expedire sciebat, necessaria suggererat, mores omnium & infirmitates æquanimiter suffererat. Multis in suâ infirmitate desperati, per piam eius sollicitudinem sunt ad pristinam sanitatem reuocati. Ipse quippe Anselmus in vsu habebat, infirmorum domum frequentare, singulorum Fratrum infirmitates diligenter inuestigare, & quod infirmitas cuiusque expetebat, singulis abique morâ seu radio subministrare. Sicq; sanus inquit Edinertus eius conuictor, & vitæ scriptor, pater, & infirmus erat mater, imò sanus, & infirmus

Lancicij Opusc. Tom. 2.

mi pater & mater in commune. Sed quid inde secutum est? subiungit author vitæ eius: Vnde quicquid secreti apud se quisque illorum habebat, non secus, quàm dulcissima matri, illi reuelare sat agebat. Verumtamen solers diligentia iuuenum hoc præcipue exercebat.

Quocirca, qui subditos vult experiri in manifestatione conscientia: sinceros, vitæ hos circa infirmorum curam detestandos detestus:

Primo, Petenti aliquid subditos, vel diminutionem laboris, vel pharvacum, tanquam sibi necessarium ad iuuandam sanitatem, vel ad abigendam aliquam occultam indispositionem, nõ credere (contra expressum monitum à P. Claudio hac de re in quadam præclarâ epistolâ Superioribus datum) sed id imaginationi eius, aut sensualitati adscribere. Sanè parentes suorum filiorum amantes, ad minimam filioi querelam contremiscent, & adhiberi medelam curant, imò ipsi renitentem filium adiungunt ad sumendum pharvacum, si eum vel solito pallidiorè, vel debiliore, aut dormire non valentem cernunt. Est enim sollicitus amor de rebus amatis, & non expectat cum remedio, donec ruant, sed anteuertit periculum. Hoc amore quia plenus erat S. P. N. Ignatius, cùm quendam Nouitium vidisset solito pallidiorè, statim aduocato præscripsit remedium somni longioris, & sic eum curauit. Idem præmonuit P. Claudius in Industriis: ante omnia, inquit, cauendum est, ne cùm aliquis, alioqui vir bonus, & qui aliquando cum adificatione laborauit, infirmitatem præteritis, & à laboribus se excusat, facile eum damnet, quasi imaginatum, & fugitantem labores: hoc enim vehementer contrisat, & sepe reuera duriciem sapit, non credere affirmanti. Sed si ex Medicorum relatu, & nonnullis signis deprehendat, aliquid esse admixtum imaginationi & oij, tunc cautè procedendum. Itaque etiam sic affecto, magnum ostendat compassionis affectum, consulat Medicos, & deinde eos secretò interroget. & quidem initio bonum erit, si infirmus à Medicis ipsis animetur, bonâ spe recuperanda citò sanitatis: deinde ab Infirmario, & aliis domesticis: tum suscipienda est illius cura per aliquot dies diligenter, illiq; spes faciendâ fore vt breui melius habeat, ita vt paulatim ipse cogitationem hanc deponat, asseratq; se iam melius habere, quod non semel in multis contigit.

Hæc cor Christi charitate plenu in P. Claudio Superioribus præscripsit, tam iis, qui non credunt verè infirmis, tum iis, qui aduertentes imaginationis falsam apprehensionem, ne quid expendant, durè suos repellunt, & violentè curant imaginationem, quam nunquam tali modo euellent, sed magis confirmabunt, & subditum ita à se auertent, vt non tantum conscientiam suam ei aperire nolit, sed ne in aspectum quidem tam duri villici venire velit, quippe magis de sumptu, quàm de suorum quiete, & solatio solliciti.

M

Secun-

Secundo. Alter defectus immisericordium Superiorum circa infirmos est, concedendo id quod petit, siue recursum ad Medicum, siue medicinam, vultu casto, & ostendenti sibi id non placuisse, subditum dimittere.

Tertio. Aegre ferre, idque signis ostendere, dum plures accurrunt ad Medicum domi nos inuidentem, peius autem esset, si Medicum nollet vocari ad aegrotum.

Quarto. Tam incommodum præbere pro cubatione infirmorum cubiculum, vel lectum, vel lectisternia, qualibus ipse sanus non uteretur.

Quinto. Cibos meliores infirmis, vel conualescentibus non suppeditare, & permittere, ut negligens Infirmarius illis malè seruiat, & magis credere Infirmario, quam infirmo, dum se dicit, malè valere.

Sexto. Pharmaca, aliãve remedia (vbi sunt certi cibi, & certum genus potus) à Medico præscripta, aut negare, aut aegre concedere, aut minus efficacia, quam initio Medicus præscripserat; vel Medicum inducere, ne pretiosiora præscribat, etsi is iudicari, securius & citius, per pretiosiora sanatum iri; quæ sanè, si sibi aegrotanti, vel dilecto alicui amico fuissent præscripta, nequaquam negasset.

Septimo. Rarè visitare infirmum, vel visitare vultu tetrico, benevolentiam, & commiserationem non præferente: vel hortari ad citò deserendum, valetudinarium.

Octauo. Petenti mutationem aëris conualescenti, vel aegrotò, & habenti signa certa petendæ mutationis, vbi sunt macies, pallor insolitus, insomnia, ciborum nausea, summa debilitas virium, & his similia, non cedere, & loco non mutare: cum tamen & Superiores Religiosi, & sæculares, & rustici ipsi pauperculi transferant etiam oves & vacas ex vno loco in alium, quando vel pascua, vel ouilia, vel haras audiunt à villicis, non esse ijs certo aliquo in loco salubres: quantum magis id facerent, si ipsa ouicula id peteret! O pastores ouium Christi, attendite, ne in iudicio oves contra vos valent.

Nono. Exprobrare, vel conqueri coram infirmo, vel coram alijs eo absente, quòd multum expendatur pro Medico, vel pro medicinis.

Decimo. Vix depulso morbo, cogere conualescentem, ut ad commune Refectorium, cibos sanorum, nullos particulares comesturus, redeat, & statim ad pristinos labores se conferat.

Vndecimo. Si quis insolitã corporis indispositione (etsi extra morbum grauem, qui cubatione in lecto non indigeat) se affectum sentiat, specialem cibum, ordinario meliorem, & ad confortandum, vel subleuandum in eã indispositione subditum, non suppeditare, sciendo hanc eias indispositionem, & necessitatem: Exempli gratiã, dolorem grauem ex calculo ortum; ciborum nauream aliquot diebus duran-

tem; tussim ingentem ac diuturnam; dolores capitis, vel ventriculi molestos & aliquot diebus durantes.

Duodecimo. Cogere omnes ad ieiunia, præsertim Quadragesimã, nullã habitã ratione, vel ætatis, vel debilitatis, vel laboris, aut indispositionis suorum.

De S. P. N. Ignatio scribit eius Minister P. in Diario Ludouicus Consaluus, ante initium Quadragesimæ solitum ipsum S. P. Nostrum aduocato, Domum Medico, singulos Nostros aduocare, & examinare, an posset ieiunare, vel deberet, expendendo vniuscuiusque vires, & indispositiones, & vrgendo, vt Medicus veteret ieiunia ijs, quos viscera eius materna videbant non posse ieiunare, vel aegre admòdum. Nec committebat huius rei curam Ministro, non fidens ei, quia habebatur pro minus misericorde, quã esset S. Pater, vti ipsemet hoc ipsum de se scribit in Diario S. Patris gestorum. Quæ consuetudo etiam nunc Romæ durat: Ideò multi & in Collegio Romano, & in Domo Professã, partim carnes, partim lacticia, & oua (quibus ibi diebus ieiunij vesci non licet) iubente Medico, & Superioribus vrgentibus, comedunt totã Quadragesimã, etsi non decumbant, nec sint conualescentes, & omnia officia more sanorũ, & in scholis, & in templo, & domo beant, nequequam exterius in eis appareat speciem morbi præferens. Soli enim catarthi, & similes internæ affectiones, ibi magni sunt, vbi magna, & paterna viget charitas, quæ etiam in subditis conciliat filialem, & sincerum erga Superiores affectum.

Decimotertio. Non reprehendere Præfectum Valetudinarij, vel Fratrem ad seruitia infirmorum destinatum, si rescierit eum negasse necessaria infirmo, vel conualescenti: & dum est negligentia, vel immisericordia maior, eum non punire publice, quòd eo modo talia Fratribus negentur. Nihil enim talium in parentibus cernitur, si verè amant filios suos; sed noueralem id redolet animum, tanquam à non tuã prole, alienum.

Decimoquarto. Prohibere ne infirmo dentur eibi, ab aliquo amico missi, meliores ijs, quam domi dantur, non dedecentes tamen paupertatem religiosam, & necessarij, vel saltem vtiliores infirmo, vel conualescenti, aut vetare, vt accipiantur res eiusmodi pro necessitate, vel solatio infirmi, mitti solitæ. Sanè in Regulã 30. S. Pachomij diuinitus per Angelum traditã, præscriptum est: Si quis ante ostium steterit Monasterij, dicens se velle videre Fratrem, & fortè aliquid attulerit ciborum, quibus in Monasterio vesci licitum est, suscipere ipse non poterit, sed cuncta ad locum aegrotantium deferantur. Quantum ergo magis, si pro vsu solius infirmi aliquis sæcularis id misisset, susciperetur?

Decimoquinto. Concionatoribus quotidie

concionantibus, præsertim cum magno Spiritu, & alijs plus laborantibus, non compati, non suppeditare aliqua confortatiua, siue in cibo, siue in potu, iuxta conditionem & complexionis & virium, & laborum, plura, vel meliora corporis subsidia exigentium,

Quæ omnia & his similia proficisci solent vel ex defectu charitatis in Superiore, vel ex conditione seculari. Experientia enim ostendit, eos, etiam non omnes, qui in sæculo pauperes fuerunt, & alieno sumptu durè educati, Religionem ingreßos, & in eâ viuentes, durè, & parcè tractare suos. Vel certè, cum robustiores sint ipsi, non sciunt compati debilioribus. Ideò benè dicebat S.P.N. Ignatius: *Mirabili Dei providentiâ factum esse, ut tot ipse morbus esset obnoxius, ut ex suis doloribus aliorum dolores estimare disceret.*

Quâ in re Superiores illa duo naturæ præcepta si seruaerint: *Quod tibi (infirmo, vel cõualescenti vel indisposito aut tuo dilecto Patri, vel Fratri,) velles à tuo Superiore fieri, vel concedi, idem fac, vel concede subdito tuo.* Quod tibi, & tibi charo, à quo promotionem, aut aliquod aliud beneficium speras, nolles fieri, & negari, non fac nec nega subdito; tunc benè procedent omnia circa infirmos, & indispositos, & debiles, & cõualescentes, & laborantes, & senes.

Quoniam verò P. Claudius, præclara omnium Superiorum idea, commendat (in Instructione Superioribus datâ c. 1.) Superioribus lectionem, & executionem monitorum S. Bonaventuræ in libello de 6. alis traditorum cap. 4. describam hac ipsâ de re S. Bonaventuræ doctrinam, in secundâ alâ relictam. *Secunda, inquit, ala huius Ecclesiastici Seraph (id est, Superioris) est pietas, siue fraterna compassio in infirmitate. Infirmus corporis triplex est: Primi sunt infirmi, decumbentes in lectulis: Alij per-domicilium deambulantes, & tamen sæpe grauib. doloribus afflicti, ut calculosi, inflati, ponderosi, & similes. Terrij determinatam infirmitatem non habentes, sed tamen corpore debiles, & viribus exhausti, ut senes, & laboribus confecti, vel naturali infirmitate depressi, sed quandoque accidentali languore ad tempus attriti. His est triplici pietate subueniendum, scilicet remedij medicinalibus, relaxatione rigoris, in victu, vestitu, vigiliis, & huiusmodi; & exemptione laboris, in officiis, seruitiis, discursibus, & huiusmodi; prout vniuscuiusque necessitas exquirat. Itaque primi de primo, secundis de secundo, tertijs de tertio, iuxta singulorum indigentiam, specialius succurratur. Omnis humanitas est infirmis & debilib. exhibenda, quia flagellati sunt à Domino. Si super hoc ab hominibus tribulantur, ipsa eorum miseria clamat ad Patrem misericordiarum contra illos, qui eos tribulant, conquerendo. Psalm. 63. Quoniam, quem tu percussisti, persecuti sunt, & super dolorem vulnerum meorum addiderunt. Infirmus enim, qui affligitur, subire non valet, eo ipso amplius tribulatur, quia ab his, à quibus, debet, non consolatur, non à labore releuatur, non subuenitur indigenti, nec*

Lancicy Opus. Tom. 2.

habet sibi compatiemem. Psalm. 63. In conspectu tuo sunt omnes, qui tribulant me, improprium expectauit cor meum, & miseriam: & sustinui qui simul contristaretur, & non fuit, & qui consolaretur, & non inueni. Et dederunt in escâ meâ sel exprobrationis, & in siti meâ potauerunt me aceto obiurgationis, sicut ergo eis que sequitur. Sequitur autè hæc: *Fiat mensa eorum corâ ipsis in laqueum: Obscurentur oculi eorum ne videant: & dorsum eorum semper incurua. Effunde super eos iram tuam, & furor ira tua comprehendat eos. Fiat habitatio eorum deserta, & in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet: Appone iniquitatem super iniquitatem eorum. Deleantur de libro viuentium, & cum iustis non scribantur.* Has Dei pœnas vel prædicat mitissimus S. Bonaventura, vel optat crudelibus Superioribus, infirmis subditis debita subsidia nõ præbentibus, ad curationem eorum necessaria. Deinde subdit: *Bonus Prælati exhibet se suis Fratribus Medicum, non Tyrannum; nec reputat eos, ut iumenta sua, vel seruos emptionis, sed ut filios, hereditatis supernæ confortes, & facit eis, sicut vellet sibi fieri, si similiter indigeret. Sed fortes, & sani non sentiunt, quod sentit ager, idèd nesciunt eis compati, scient autem postea cum dolebunt. Hæc & plura alia S. Bonaventura hac de re præclare tradidit, & soluit ibidem obiectiones parcorum, & immiseri-cordium Superiorum. Quanquam, proh dolor, obseruaui non semel, melius tractata à quibusdam Superioribus iumenta, v.g. equos, quibus vi solent pro itineribus, quàm Fratres, quos tamen S. Bonaventura melius quàm equos vult tractari. Si enim equus vno die non comedat, statim cum solitudine queruntur remedia, non sic dum frater vno & altero die non comedit: & dum Superiori tali dicitur, eum iam à duobus diebus nihil comedis, respondet: *Si non vult, non comedat, relinquat: ego ei nouam culnam non parabo. O non ercale cor, Christi charitate vacuum!* Quod si aliquis dilectulus non comederet, ò quàm repentè esset sollicitus de nouo obsonio præparando! Adiangam hic præclarum cuiusdam Senis dictum in Vitis PP. Frater interrogauit quendam Senem, dicens: *Duo sunt Fratres; ex quibus vnus quiescit in cellâ suâ, protra-hens ieiunium sex dierum, & multum sibi laborem imponens: alter verò agrotantibus deseruit. Cuius opus magis acceptum est Deo? Respondit Senex: Si Frater ille qui sex diebus ieiunium leuat, appèdat se per nares, non potest esse æqualis illi, qui infirmantibus deseruit.**

Sed præstat hæc omnia, quæ supra diximus necessaria esse Superioribus, ut eis subditi suam sincere conscientiam aperiant, confirmare adhuc Sapientissimo iudicio P. Claudij Generalis, nobis relicto in præclaro illius Industria-rum libello. Quæ enim docuit insuauem & asperam reddere gubernationem, hæc ipsa attent subditos, ne se Superioribus suis in ratione cõscientiæ sincere & candidè, & plenè aperiant, sed ut ad eum tanquam ad carnificinam quandam renitentes accedant.

L. 5. libel.
18. n. 18.
R of v.
p. 634.
n. 18.

75.

c. 2. n. 2.
p. 14. 15.

Quae, inquit, gubernationem insuauem reddunt, & asperam, haec ferè sunt.

Primum, in rebus iniungendis, si res ipsa, quae iniungitur, grauis sit, & importabilis: quod nonnunquam ex Superioris vel discretionis inopiâ, vel tenuitate iudicij poterit euenire.

Secundum, quod frequentius continget, si res non sit illa quidem in se ardua, sed is, cui iniungitur corporis aut animae viribus ad id oneris ferendum destituatur.

Tertium, si quicquid illud sit, quod iniungitur, id fiat verbis asperioribus, modoq; despotico; praeterim si suspicari quis possit, id ab aliquo immoderato Superioris affectu proficisci.

Quartum, si vrgeatur executio eo tempore, quo subditus non est probè dispositus, nec detur illi tempus, & auxilia, vt ipse se disponat.

Quintum, si tam grauiora, quam leuiora, eodem omnia exigantur ardore, imò aliquando leuiora etiam maiore, quod consona sint peculiaribus quibusdam sensibus eius, qui gubernat.

Sextum, si omnes subditi rationes & excusationes primo statim aspectu, tanquam tentationes, eo benigne non audito, rejiciantur.

Septimum, si se suspiciosum Superior ostendat, & ita affectum erga aliquem, vt putes subditus, nullâ in re se posse illi satisfacere.

Octauum, si malam de subdito opinionem praeseferat, vt omnia in deteriolem partem interpretetur, quod reuerâ summopere affligit.

Nonum, si perfectionem Instituti & Regularum spectans Superior, nec se ipsum considerans, nesciat compati infirmitatibus, sed defectus exaggetet, cum errata reprehendit: in rebus verò iniungendis, non tanquam rationalem & volentem filium, sed tanquam inanime instrumentum mouere videatur.

Decimum, si ita loquatur, aut inbeat aliquid, vt aequinoce, atque obscure dicat, & quasi studio nolit intelligi, quo semper ei liberum sit subditum arguere: hoc enim mirum est, quantopere subditos pungat.

Vndecimum, si neget ferè, quae petuntur: est enim habenda ratio rei quae petitur, eius, qui petit, adificationis externorum & nostrorum; denique eius qui petit, utilitatis.

Duodecimum, si quae dubia sunt, scrupulosius & rigidius interpretetur.

His similia P. Claudij Monita supra posita sunt num. 47. 65. 66.

Nihil horum apparet in parentibus discretis, & bonis, suos filios paternè, non nouerearum more amantibus. Cum autem, vt Sancti docent, Spiritualis affectus erga sibi iunctos maior esse debeat, quam carnalis, quae Patres carnis dedecent, multò magis dedecent Superiores, qui sunt Patres suorum subditorum Spirituales. Ided non mirentur, si eorum subditi, non se eis syncerè aperiant; vti decet filios, quando vident Superiores se non gerere vt Patres. Sed praestat videre quid haec de re praescripserit Sanctus quoque Basilius; Antistes reliquorum Fratrum veluti charissimorum Filiorum Pater

curam suscipiens, diligenter, quid eorum singulis opus sit, considerabit: & quae conuenire visa fuerint remedia, curationesq;, quantum poterit, adhibebit: & quod reuerâ membrum, suae animo, siue corpore, infirmum fuerit, adhibita charitate, beneuolentiâque paternâ sustentabit.

Huc spectat, subditos malè tractatos ab aequalibus tueri, id ne fiat, prohibere & impedire; falsò accusatos defendere apud Superiores Maiores, & suorum famam intactam seruare. Si enim Patres carnales suorum ita filiorum famam tuentur, multò magis id debent facere Superiores, qui sunt Patres Spirituales suorum, non victrici, nec nouercae.

Deinde non statim ad correctionem paternam deueniant, quando vident subditum indispositum, vel turbatum. Quemadmodum perit Medici, inquit S. Ildorus Pelusiota, in morborum initijs, remedia haud temerè adhibent, verum aliquantisper expectant, dum morbus de acrimoniâ non nihil remittat, ac tum denique ad medendum se conferunt; eodem modo nec vigente marore, eum, qui praesens ipsius magnitudine, velut temulentia quadam laborat, obiurgare conuenit; nam alioqui sermonem, non secus ac collirium, inutilem imprudenter reddemus: verum posteaquam ad breue tempus mororis socios nos praebuerimus, ita demum ad curationem proficisci.

In hunc sensum noster P. Balthasar Aluarez & suo exemplo & scripto relicto pro Superioribus monebat: Cum subditus ex animi perturbatione resistit, contineat se ipse Superior, memor, quod ille ipse sit frater, membrum Christi, & imago Dei, & quod sit à demone irritatus. Quare si ipse Superior non sciat illum in illâ occasione ferre, fieri potest, vt anima illa omnino pereat, pro qua Christus Dominus Noster mortuus est. Vtatur in tali occasione, benignitate & misericordiâ, cogitans, se quoque huiusmodi imbecillitati esse subiectum: gratiasq; Deo agat, quod ipsi dederit auctoritatem condonandi peccata: & hac ratione Deus ipsi grauiore defectus condonabit. Sit enim memor illius Apostoli sententiae, dicentis: Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Quare clamet tunc ad Deum, petens, vt vtrumque dignetur componere & placare.

CAPVT NONVM.

De non condemnando subdito non audito.

Hoc quoque impedit confidentiam subditi & sinceritatem in reddendâ Superiori ratione conscientiae, si subditum volentè se purgare: nolit audire, vel dū est accusatus ab aliquo non querat ab eo, quomodo se res habuerit, & quod peius est, condemnet non auditū. Talis enim modus non afferet cōsolationem subdito ex reddita ratione conscientiae; quae, debet reportari à subdito.

76.
Ambr. c. 9.
& l. 1. O. F.
c. 7. Aug.
l. 27. de
verb. A.
post.
Chrysol.
h. 10. de
pœnit.
Baf. Cōst.
mon. c.
22. Iustin.
de charit.
c. 15. B.
Cōst.
m. 6. c. 29.